

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

I. ÉVFOLYAM. 5. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN HÉTEN KEDDEN

1945. DECEMBER 11.

Hogy történt? A Gestapo a Sip-utcában

Első felvétel (a 3. oldalon).

Megjelenik Wisliceny, a deportáltak hóhéra

A magyarországi zsidóság küzdelme elégtételért és jóvátételért

A magyarországi zsidóság-nak a Párizsi-békeszerződésben írtott nagygűléstől mint erről a lap hasábjain is beszámoltunk. Balogh István miniszterelnökségi államtitkár kijelentette, hogy a magyar kormány tudatában van annak, hogy a zsidótörvények lebontása tárgyában kibocsátott eddigi rendeleteivel még nem teljesítette a zsidósággal szemben az erkölcsi elégtételre és anyagi jóvátételre irányuló kötelezettségét.

A kormányzat képviselője részéről elhangzott nyilatkozat megnyugtatóan szolgálhat abban a tekintetben, hogy a fasiszta rendszer által elkövetett sérelmekből fakadó jóvátételi igényeinket elvben elismeri. De nem elégítheti ki a zsidóságot abból a szempontból, hogy nyitva hagyja a kérdést: mikor és milyen mértékben teljesítik majd ezeket a kötelezettségeket.

Deportáltak tömegei színlódnak még mindig táborokban.

A hazatérők feldúlt otthonát, lakást, kirabolt üzletet találhatnak, mindenükből ki vannak fosztva és legprimitívebb életlehetőségeiket sem tudják biztosítani.

Megfelelő alapok hiányában nem tudnak bekapcsolódni a termelő munkába.

Segítő szervezetek állásfoglalásából megérkezik és ez a koldusélet lelkiileg teszi tönkre azokat, akik testüket átnemteltek, vagy pedig a könnyebb keresési lehetőségekhez kénytelenek fordulni és ekkor a feketézés bűnébe esnek, mely bünt egyébként nekik a még mindig mérgezett közvélemény sokkal súlyosabban rója fel, mint az ország lakossága többi részének.

A magyarországi zsidóság éppen ezért nem helyezkedhetik a „szóllan türelmeség” álláspontjára.

Hangot kell adnunk az illetékes kormányzati tényezők felé is azoknak a fájdalmaknak, amelyek lelkiüket elölítik, — nemcsak a zsidótörvények lebontásának lassú és vontatott tempója miatt, hanem azon hibák és hiányosságok következtében is, amelyek az eddigi jogalkotást jellemzik.

A magyarországi zsidóság hivatalos szerveire vár a feladat, hogy közösségünk felfogásának szélesítője legyen.

Az Országos Izraelita Iroda most megjelent értesítőjében érdekes közléseket találunk

arra vonatkozólag, milyen lépéseket tett az Iroda, illetőleg az Iroda újbóli működését szabályozó rendeletet megelőző időben, a Pesti Izr. Hitközség e tárgyban az illetékes helyeken.

Az érintett kérdések előlértében természetesen a deportáltak hazahozatala állott.

Nem volt beadvány, amelyben a probléma szönyegre ne került volna. Az augusztus 12-én a vidéki hitközségek képviselőinek jelenlétében lefolyt tanácskozás eredményeképpen leszögeztek az illetékes tényezők előtt, hogy „a mai viszonyok végzetes büntülését a mai demokratikus kormányzat nem tehető felelőssé, de a most még megélt minden egyes élet elvesztése már a rendelkezésre jogosult tényezők lelkiismeretét terheli és ezért felelősök is”.

A jogi természetű kérdések kapcsán még április 20-án a Miniszterelnökhöz. benyújtott beadványában ezt írja a Pesti Izr. Hitközség elnöke: „A magyar zsidóság történelmének mélypontján joggal forr bennünk az elkeseredés és a magyar nemzet becsülete megkívánja, hogy a bűnök megtoroltassanak, igazságot, elégtelést és

jóvátételt szolgáltatassanak, a magyar állampolgárok legjobban sanyargatott rétegének és olyan intézkedések történjenek, amelyek a megmaradt zsidóságot életlehetőséghez juttatják, a jövőben pedig minden hasonló katasztrófa bekövetkezését eleve is lehetetlenné teszik. Ennek a pontnál rá kell mutatnunk arra, hogy

az elégtétel és jóvátétel nemcsak a magyar zsidóságnak, hanem az egész magyar nemzetnek eminens érdeke,

s a magyar kormányzat — a nemzet egyetemes érdekében is — meg kell mutatni, hogy leszámolt a múlt kísérteteivel, s ha már nem is tudja feltámasztani a halottakat és nincs ereje, hogy jóvátehesse a tengernyi szenvedést, megaláztatást, testi és lelki bánatokat, legalább mutassa meg, hogy megteszi, amit tud és segítségére van a deportáltaknak abban, hogy gyorsan visszatérhessenek, testi erejüket visszanyerjék, lehetővé teszi, hogy beilleszkedjenek a társadalomba a magyar zsidóságnak ez a megmaradt csekély rétege. Ismétljük, hogy ez a magyarság érdeke is, mert a békefárgyalásokon kétséglenül nagy nyomatlékkal fog

ÁRA 300 PENGÓ

latba esni, hogy a jelenlegi magyar kormányzat nemcsak hirdeti a szakitást a mult büneivel, de a maga és a kormányzata alatt álló magyar nemzet becsületén ejtett csorbát igyekszik hathatós eszközökkel kiküszöbölni.

Egy másik headványban — most már az Országos Izr. Iroda — így szögezi le jóvátételi igényünket: „A zsidóságban él a jóvátétel iránti vágy és a zsidóság kívánja azt, hogy kárait megtérítsék.

Félreértendő azt az álláspontunkat az, aki annak azt az értelmet tulajdonítaná, hogy a zsidóság privilégiumokat igényel a maga számára.

Ez a tendencia a zsidóságtól távol áll. A zsidóság ugyanis nem lát semminemű privilégiumot abban, hogy kárait a fennálló jogszabályok keretén belül megtérítik, mert jogellenes cselekményből eredő károk megtérítésére az állam bármely polgárának igénye van. Sőt merjük állítani, hogy

a zsidóság kevesebbet kíván, mint ami őt a jog és erkölcs szabályai szerint megilletné, mert távol áll attól, hogy mindennemű vagyoni és nem vagyoni kárának, valamint elmaradt hasznainak megtérítését igényelje, noha ehhez az általános jogelvek szerint igénye volna. Ott, ahol a zsidóság oly jogszabályok megalkotását követeli, amelyek az általános szabályokon túlmennek, ezt a kívánalmat a zsidóságot ért speciális károk és sérelmek teljes mértékben indokoltá tesszük.

Tulságosan terjedelmes volna részleteiben ismertetni a sorozatos intervenciók javaslatait az egyes konkrét kérdésekben és bírálatait az eddig megjelent rendeletekről. Csak egyes pontokat ragadjunk itt ki, amelyeknek részleteivel e lapban bizonyára még sokszor fogunk foglalkozni.

1. A földbirtokok kérdésében rámutattak a headványok arra, hogy a földbirtokreformról szóló rendelet hátrányosabb helyzetbe hozza a zsidó birtokosokat, mint a többi földbirtok-tulajdonost, amennyiben a zsidó nem élvezheti a birtokban lévő javára megállapított előnyöket. A rendeletek számos egyéb hiányosságai is részletesen szóvá lettek téve.

2. Az ingóságok tekintetében követeltük egy olyan jogszabály kibocsátását, amely határozatosan biztosítja a zsidóktól

eltulajdonított ingóságok visszajuttatását. Ezzel kapcsolatosan különösen éles bírálat tárgyává tettett az Elhagyott Javak Kormánybiztossága. Az Országos Izr. Iroda az 1945 november 4-én kibocsátott 10490/1945. M. E. sz. rendelettel kapcsolatban egyenesen azt követelte az ujjáalakult kormánytól, hogy a felsorolt sérelmek kiküszöböléséig akadályozza meg a rendelet végrehajtását. E sérelmek között a leglényesebbek, hogy a rendelet egyformán kezeli a deportált zsidók és a nyugatra menekült nyilasok vagyont és hogy nem biztosítja az elhagyott javaknak a hazatérő deportáltak megsegítésére való felhasználását.

3. Az Elhagyott Javak Kormánybiztossága keretében követelte az Országos Izr. Iroda egy karitatív osztály felállítását,

amelyet a zsidóság által javaslatba hozott személyek vezetnének, a zsidóság képviselőjének a Kormánybiztosság Elnöki Tanácsába való bevonását és a hitközségek bekapcsolását a Kormánybiztosság vidéki munkájába.

4. Számítatlan eljárás történt azon folyószámlák likvidálása érdekében,

amelyekre a Sztójay-kormány idejében a zsidó ingóságokért és a zsidóknak járó házbérek címén 205 millió pengő folyt be. A likvidálást a zsidó szervek oly formában követelték, hogy a kártérítés ne formális, hanem valóságos legyen. Miatán egy most megjelent rendelet csak az elérteketlenedett névértékben való visszaszolgáltatást rendeli el, a zsidó szervek vezetői nem voltak hajlandók a pénzügyminisztérium felkérésére értelmében a szóbanforgó számlák ilyen formában történő likvidálásában közreműködni.

5. A külföldre hurcolt Nemzeti Vagyon Kormánybiztosságtól oly lépések megtételét kértük, amelyek lehetővé tesszék, hogy a magyarországi zsidóság elrabolt értéktárgyainak (arany, ezüst, ékszer) megmaradt töredékét tartalmazó és ma a Németországot megszálló amerikai hatóságok birtokában lévő

„aranyvonat”-ot a zsidóság képviselői átvethessék az amerikai hatóságoktól az értékek szétosztása céljából.

6. Az Országos Izr. Iroda 1945 október 31-i headványa pontról-pontra tárgyalja

az eddig megjelent zsidóvonalkozású rendeletek hibáit,

(pl. üzlethelyiségek stb. viszszaabcsátása, italmérések, gyógyszerári jogok, magánalkalmazotti kérdések stb. tárgyában) és rámutat arra, hogy e rendeletek túlzott mértékben védik azoknak érdekeit, akik a zsidó vagyont ma — egy igazságtalan és a magyar kormány által megbélyegzett fasiszta jogalkotás eredményeképpen — még mindig birtokolják és használják.

7. Határozottan tiltakoztak a zsidó szervek a jogszabályok azon rendelkezései ellen, amelyek a politikai üldözöttek vagy pusztán faji származásuk, illetve vallásuk miatt üldözöttek között különbségeket tesznek, — mindenkor az utóbbiak hátrányára.

8. Végül több ízben is követeltük, hogy az újból felburjánzó antisze-

mitizmus megfékezésére érdeklében

határozott büntetőjogi szabályok sujták a zsidóellenes megnyilvánulások minden fajtáját.

Az előterjesztések, az ismertetett eljárások még nem hozták meg az eredményt. A zsidókra vonatkozó jogszabályokat — tiltakozásunk dacára — előzetes meghallgatásunk nélkül hozzák meg. De ezek a lépések bizonyítékok a zsidóság felé arra, hogy hivatalos szervei mindent megtesznek közösségük képviselőiben és dokumentumok a magyar közvélemény és a kormány felé arra nézve, hogy a zsidóság is tudatában van annak, hogy a demokratikus Magyarország — Balogh államtitkár szavaival élve — még nem teljesítette kötelezettségét a zsidósággal szemben.

R. S.

Tévész 10

„És a tizedik hónapnak bőjtje egyszer majd vigalom-má, örvendezéssé és kedves ünnepé lesz Juda házában. Csak az igazságot és a békességet szeressétek.” — így hirdeti Zechárja próféta Tévész 10-ikének bőjtnapját, amely Isten erkölcsiségben megtisztult népének boldog jövődjében a vigság ünnepe lesz...

Szomorú, gyászos emlékü időpont ez a nap: két és fél évezreddel ezelőtt Nebukadnecár, Babilónia uralkodója, ezen a napon kezdte meg Jeruzsálem ostromát. Szentírásunk elbeszélése szerint: „Történt az ő uralkodásának kilencedik esztendejében, a tizedik hónapban és annak tizedik napján, hogy feljött Nebukadnecár, Babilónia királya, egész seregével Jeruzsálem ellen és tábort ütött ellene és köröskörül ostromtornyokat építettek ellene.”

Ezzel a háborúval kezdődött a zsidóság babilóni fogsága, mert a „szent város” pusztulása után Jeruzsálem lakosságát a hódítók Babilóniába hurcolták. Ötven évig maradtak száműzetésben s ezalatt az idő alatt idegenben is imádkoztak és tanultak, ima alatt Jeruzsálem felé fordultak és miközben a Szentély felé vágyakoztak, így daloltak:

„Bábel vízelnél ültünk és sir-tunk, megemlékezve Ciónról, Hátfáinkat a fűfákra [aggattuk. Foglyaink daltokat kívántak tőlünk...]

De hogyan emlékeztek Isten előtt idegen országban? Száradjon el a jobbam, Ha valaha megfeledekzem rólad, Jeruzsálem!”

... És a látomások próféta új feltámadás ígértével vigasztalta a fogságban élőket, csodálatos víziójában elszáradt csontokat pillantott meg, amelyek nagy számban ujjáéledtek: közelédtek egymáshoz, hus és bőr borította be őket s lélek költözött beléjük. A kiszáradt csontok, a halott nép — a zsidó nép, amely újra él... S az ígért történelem ígértében való-ság lett: félszázad után „Isten hazavezérelte Ción foglyait” és megkezdődött az új államalkotás csodája...

Eziden is bőjtöt tart a zsidóság Tévész 10-ikén, amint évszázadok óta mindig, elmereng történetének messzi multbavesző útján s hallgatja a próféták szavát: új hittel, új reménység felé tekint, történelmi ígéretek megvalósulását munkálja s a bőjt napján így imádkozik:

„Hallgass meg bennünket, Örök-lévaló, hallgas meg minket bőjtünk napján, mivel nagy nyomorúságban vagyunk!... Add meg kérésünket szent Igéd szerint: és leend mielőtt kiáltanánk, én már teljesítem óhaj-tásukat, még ajkaink rebegnek s én már meghallgatom imá-jukat!”...

(—a —)

VILLAMOSSÁGI

háztartási cikkek, szerelési anyagok. Vétel. Eladás. Bizomány. GERŐ SÁNDOR, Bp. VI., 6-u. 21.

garait; a magyarság nem maradhat télen a közötte élő zsidóság élet-halál harcában és nem válhatik a hitleri barbárság cinkosává. Azt javasoltam, mielőtt még bármilyen tárgyalást kezdenénk a németekkel, forduljunk a magyar hatóságokhoz: hiszen mi magyar állampolgárokat képviselünk! Érvelésemre a jelenlévők elfogadták és megindult a telefonálgatás. Először a kultuszminisztériumot hívtuk fel. Almos férfinag jelentkezett, ügyeletes miniszteri titkár: „A miniszter nincs itt” — szólott. Utána a belügyminisztérium következett: „A

miniszter ur a Sándor-palotában van minisztertanácsban” — hangzott a válasz! (Ez valóban volt; ma már tudjuk, hogy március 19-én délután a Gestapo Keresztes-Fischert elfogta.) Próbálkoztunk a miniszterelnökségen! Thuránszky államtitkárt kerestük, őt végre megtaláltuk. Kérte, hogy fél óra után hívjak fel újra. Ekkor, kérdéseinkre: „Tárgyaljunk-e a németekkel, fogadjuk-e őket?” már csak megbizottal izenle, hogy másnap reggel a rendőrfőkapitány fogja megadni a választ. Ez rossz jel volt. Az összehívó sürgönyöket el kellett küldeni.

„Ami a németek kívánnak, teljesíteni kell!”

Amidőn hétfőn kora reggel a rendőrfőkapitányságra fordultunk, rövid, de sokat kifejező választ kaptunk: „Ami a németek kívánnak, teljesíteni kell.”

Ez a válasz hónapokra meghatározta a zsidó tanács politikáját és végeredményében eldőlt a magyar zsidóság sorsát. Az akkori magyar kormányzat levette kezét zsidó poigárról — kiszolgáltatta őket. De ha a hivatalos magyarság nem teljesítette kötelességét — fel kellett volna rázni az egész állami s társadalmi gépezetet és akár földalatti propagandával is meg kellett volna magyarázni, hogy a német megszállás nem csak a zsidókat, hanem a többieket is a pusztulásba viszi! De a zsidóság szervezeten volt, az ifjabb korosztályok a munkaszolgálat robotját rótták — az ittmáradtak és öregek tulajdonképpeni része pedig tehetetlen optimizmusukban a legális ut-

ról letérni nem voltak hajlandók. Ezért erre az akcióra akkor még nem kerülhetett sor.

Amikor március 20-án reggel az előjáróság tagjai gyülekezni kezdtek, többen — rosszabb lehetőségekre gondolva — feleségükkel jelentek meg — kis társaságban hozták magukkal a legszükségesebbeket. „Hát ha a németek nem tartják meg szavukat és az ut a Sip-utcából az internáló táborba vezet!” A pesti előjáróság és rabbiság teljes számban volt ott, orthodox részről csak Freudiger Fülöp, a hitközségi elnök jelent meg.

Izgalmas várakozásban teltek el a percek. 1/10-kor megkértem dr. Gábor Jánost, a hitközség egyik ügyészét, hogy menjen le a kapuhoz és várja a németeket. Ő fogadta és vezette fel őket a III. emeleti előjárósági terembe. Ezzel a bemutatkozással kezdődött meg az

érintkezés dr. Gábor János és a Gestapo parancsnoksága között. Gábor őszinte tárgyalási módjával a Gestapo bizalmába tudott férkőzni és hónapokon át — mint „a hatóságokkal érintkező csoport” vezetője — Magyarország egyik legbefolyásosabb zsidója lett s jó szívvel sok emberen segített.

Kint állottunk a folyosón, ahová besüthet a márciusi nap. A rabbiság és az előjáróság

„Magyarországon minden zsidó...”

Hitler próbékjei német gyorsírókat kérék és német alapos-sággal hozzáálltak a „szervezéshez” (?). Tollba mondták parancsait. Először is közölték, hogy ettől a perctől kezdve Magyarországon minden zsidó úgy az ő hatáskörükbe tartozik. Senki sem hagyhatja el lakóhelyét, aki elutazni próbál, azt lefogják. Országos Zsidó Tanácsot kell másnap déli 12 óráig megalakítani („Judenrat”) és a Kommando csak ezen keresztül fog a zsidókkal érintkezni. Minden zsidónak tekintendő személy a Tanács fennhatósága alá tartozik és köteles annak engedelmeskedni. A zsidók lapja és általában minden zsidó jellegű nyomtatvány ezen csak a Gestapo cenzúrája után jelenhetik meg. A Zsidó Tanácsnak — megalakulásától — sürgősen hivatali szervezetet kell létesíteni és erre előterjesztést várnak. Hangsúlyozták, hogy zsidó volta miatt senkit sem ér bántódás. Igazolmányokat fognak kiállítani, hogy a Tanács és hivatalnoki személyzete munkáját el tudja végezni. (ezek voltak a híres Gestapo-igazolmányok, amelyek-

lagjai a tanácssteremben várták a végzetet jelentő „látogatást”. Pontosan 1/10 volt, amikor feltűnt két borkabátos, géppisztolyos Gestapo tiszt, mögöttük cosszarcu, hibás lábú, fekete keménykalapos civil ember; ez hivatalos besugó, kém volt. „Gut Morgen” — köszöntek a németek és kezüket sapkájukhoz emelték. Az előjáróság felállással köszöntötte őket. Azután mindenki leült.

ról annyi szó esik). Végül közölték, hogy másnap délután 5 órára össze kell hívni a fővárosban lévő összes zsidó intézmények vezetőit és ebből a célból ugyanezen idő alatt jegyzéket kell készíteni, amely az összes zsidó intézményt, egyesületet, stb., vezetőjük nevének feltüntetése mellett megjelöli. Hangsúlyozták, hogy senki se igyekezzon őket félrevezetni, ismerik a zsidó ügyeket, ők „bonyolították le” azokat egész Európában.

Egy óra múlva távoztak el az épületből. A kapunál néhány géppuskás SS-legény várta őket.

Az első Zsidó Tanács

A hitközség egyik előjárója bejött a szobámba és telefonon felhívta feleségét: „Fiam, nincs semmi baj, minden rendben van, a németek még segítenek nekünk.” Ez a beállítottság jellemző volt.

Az Országos Iroda elnöke kész tervvel hagyta el a tanács-termet. Közölte, hogy a Zsidó Tanács megalakítását úgy fogja javasolni, hogy annak tagjai legyenek rajta kívül, a pesti hitközség két elnökhelyettese, dr. Wilhelm Károly előjáró, dr. Káhn Niszson, a cionista szervezet képviselője, dr. Csobádi Samu budai elnök, az orthodoxok részéről Káhn-Frankl Samu országos és Freudiger Fülöp pesti elnök. Másnap a németek változatlanul elfogadták ezt a listát. Így és ezekből alakult meg az első Zsidó Tanács.

MUNKÁCSI ERNŐ

(Következő számunkban folytatjuk.)

Hogyan vezeti félre a Gestapo a budapesti zsidóságot vezetőit. — Megkezdődnek az elfogatások és zsarolások. — A Zsidó Tanács és akik körülötte sürgölődtek.

Székelty Emil ökszerész 26 Rákóczi-ut

brilláns, aranyat, ezüstöt legdrágábban vesz

Rádiót

drágán vesz
olcsón ad

Modern Gép

Dob-utca 59.

Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency for Palestine Magyarországi Képviselete

Statisztikai és Tudakozó Hivatalának

(V., Wekerle Sándor-utca 7.) Közleményei

Az alant felsorolt személyek részére külföldről levél vagy üzenet érkezett. Kérünk min-

denkit, aki nevezetkekről felvilágosítást adhat, közölje azt Hivatalunkkal (V., Wekerle

Sándor-u. 7. Telefon: 186—000) szombat és vasárnap kivételével, d. e. 9—1 óra között.

A címzett neve
Rosenberg Malvin
Rosenberg Arnold
Gerendási Jenő
Léderer Dezső
Grün Cecilia huga, 1917. Tolcsva
Roth Ernő 12 éves fia
Csanádi család
Weisz Piroška
Kozma László mérnök, 1902.
Babochavitsné, Kerbel Sonja
Mihály Dezső, 42 éves volt
vedresábrányi musz.
Rozenker Majer, 49 éves
Ungár Lajos, 1905. 502-es
autójavitó musz.
Hevesiné Olga, Bécs, 1908.
Hajduné, Oberbreit Róza,
Augsburg, 1893. IX. 12.
Fehér Miklós és családja
Dr. Hauer Frigyes

Külföldről megadott lakcím
Károly-körut 3/a. v. Rózsadomb
Dohány-u. 12. v. Rózsadomb
Budapest
Budapest, III.,
Erzsébet-körut 62/b.
Szerdahelyi-u. 8. v. 10.
Ujpest, Árpád-ut 167.
Budapest
Budapest
Szolnok
Budapest

Kereső.
Lee Beer, Svédország
Lee Beer, Svédország
Gerendási Ilona, Etel és Erzsébet, Svédország
Gerendási Ilona, Etel és Erzsébet, Svédország
Grün Cecilia, Svédország
Grossmann Julia, Svédország
Mozes Imre, Svédország
Weisz Gizella, Svédország
testvére Frida
Kerbel, Nathanya
Ringwald Aranka, Palesztina
Kleinberg Rozenker Chaja, Palesztina
E. Weisz
Hevesi József
J. Schiller, Anglia

BUCHINGER IMRE, ÉVA ÉS ENDRE. BUDAPEST.

Hiteles helyszíni adatok a lengyel reakció újabb zsidóüldözéseiről és a maidaneki haláltábor borzalmairól

Dr. Marton János miniszteri tanácsos, az ismert protestáns történetíró fia, a múlt hét folyamán érkezett vissza Varsóból, ahol mint a Szakszervezeti Tanács kiküldöttje, részt vett a varsói szakszervezeti kongresszuson. Ez alkalommal, mint a lengyel külügyminiszter vendége, több lengyel várost meglátogatott és utja elevezett a maidaneki haláltábor színhelyére is, amely híven visszatükrözi a fasiszta Németország lelkiületét és az SS-ek rémtetteit. Dr. Marton János, mint a berkelei egyetem hallgatója, sokat foglal-

kozott a zsidóság szociális és politikai helyzetéről. Lengyelországi tapasztalatairól most is készségesen válaszol kérdéseinkre.

— Hiteles híreket kaptunk arról, hogy Lengyelországban, az elhurcolásból hazatérő zsidók közül igen sokan földalatti szervezetek támadásainak estek áldozatul. Megkülönböztetett figyelemmel és érdeklődéssel kísérik ezeket a megdöbbentő eseményeket. A hazai zsidóság részleteket szeretne hallani: tényeket, amelyek pontosan tájékoztatják a való helyzetről.

Nem lehet letagadni, én is értesültem arról, hogy Lengyelországban ilyen sajnálatos események előfordultak. Ahhoz azonban, hogy tárgyilagosan ítélhessük meg a történeteket, ismernünk kell a belső lengyel állapotokat.

Addig, amíg a londoni lengyel kormány és a varsói kormány között éles viszályok voltak, reakciós fegyveres lengyel csoportok, akik külföldről is kaptak támogatást és a kitelepítésre váró németek, akik földalatti szervezeteket alkottak, valóban megtámadták a zsidókat. Két szempont vezette őket ebben a tevékenységükben. Egyrészt valami érthetetlen, pokoli gonoszsággal, zsidókat gyilkoltak különösebb ok nélkül, csak azért, mert ezek a sokat szenvedett emberek zsidók voltak; másrészt — s ez sem elhanyagolható tényező, — ezzel azt akarták elérni, hogy belső zűrzavart támasszanak s a külföld szemében kétségessé tegyék a lengyel népi demokrácia tiszta szándékait és azt a látszatot keltsék, mintha az új rendszer ugyanúgy a zsidóság üldözését tartja elsőrendű feladatának, mint az a szégyenletes uralom, amelyet a szabadságra törekvő népek ereje döntött meg.

Tulajdonképpen hány zsidó él Lengyelországban, hogy még mindig a zsidókérdés áll előtérben?

— Pontos számadatokat nem tudok mondani,

de hozzávetőleges becslés szerint 170.000 zsidó maradt életben abból a 3.500.000 zsidó lélekből, amely a háború kitörésekor Lengyelországban volt. Az elhurcoltakból eddig aránylag kevesen tértek vissza. A megmaradtak többsége azokból került ki, akik résztvettek a lengyel szabadságharcokban, fasisztaellenes fegyveres alakulatokban.

Azoknak a keveseknek az életét, — közöttük nők és gyermekek is vannak kis számmal, — akiknek csodával határos módon sikerült elrejtőzniük, vagy megszökniük a haláltáborokból, a fegyveres proletariátus védte meg. Ott tartózkodásom ideje alatt csak a munkáspártokban találkoztam zsidókkal, ezek tevékenyen részt vettek a fasisztaelleni küzdelemben. Konzervatív zsidókat nem láttam.

— Sokat hallottunk és olvastunk az utóbbi években Maidanekről. Tanácsos ur személyesen lekínthette meg ezt a hírhedt haláltábor. A szemtanú vallomásából szeretnénk hallani a maidaneki haláltábor történetét.

— Maidanek, Lublin elővárosa. 1941-ben, innen és a környékbeli falvakból a lengyel polgári lakosságot eltávolították s a németek egy hatalmas tábornak vetették meg az alapját, ahová kifejezetten azokat a foglyokat szállították, akikről már előzően úgy döntöttek, hogy kivégzik őket. Ezt a területet öt „mező“-re osztották fel. Legnagyobb számban zsidókat hoztak ide, sorrendben ezután lengyeleket, oroszokat, franciákat, norvégeket, hollandokat és dánokat. Maidanek Európa szabadságszerető népeinek a vesztőhelye volt. A zsidókkal kezdetben itt mezeti munkát végeztettek. A kegyetlen bánásmód és a tervszerű éheztetés következtében már a második héten félelmetes arányokban kezdett növekedni a halálozások száma.

Nemsokára működésbe léptek a halálkemencek is. Két „mezőn“ építettek gázkamrákat. Egy krematórium öt kemencével lette teljessé a pusztításnak ezt a szörnyű telepét. Cyklop/B. gázzal végezték ki a szerencsétleneket. A németek takarékoskodtak a gázzal. Ezért előfordulhatott elég gyakran, hogy még élő, lélekző embereket dobtak a lángokba. A hely kihasználása miatt előzőleg a holttestek végtagjait rendszeresen lemészélték.

Volt egy műtőterem is, ahova azokat a hullákat vitték, amelyeket csillaggal már életükben megjelöltek, mert azzal gyanúsították őket, hogy gyöngyöt, vagy más kisebb értéktárgyat lenyeltek. Ezeket felboncolták és az ékszer kikaparták belséjükéből. A krematórium vezetője Paul Hoffmann birodalmi német SS volt, akit már 1936-ban szigorított gyűjtőtáborba vittek gonosz üzemei miatt. Ezt az emberbőrbe bújtatott vadállatot később SS tiszté léptették elő, hogy a maidaneki tábor vezetője lehessen. Halószobájából az ajtó közvetlenül a krematóriumba nyílt. A csontokból, mint ez bebizonyosodott, trágyát készítettek. A hamvaknak egy részét urnákba rekták s külföldi rokonoknak hatalmas összegekért eladták. Minden este igen jellemző a felsőbbrendűnek kiáltott német szellemre, hogy még az általa meggyilkoltak földi maradványait is család üzletkötésre használta fel.

Alkalmam volt meglekinteni azt a többszázeczeresi gyermekeipót, amelyekről Ilja Ehrenburg oly megrázó cikkeket írt.

Az SS-ek megkísérelték, hogy felgyujtsák Maidanek halálozemeit, de a diadalmasan előretörő Vörös Hadsereg megakadályozta őket abban, hogy a terhelő bűnjeleket eltüntessék. Csak a favázak váltak a lángok martalékvá. Már megalakult az az egyesület, amely serényen dolgozik azon, hogy Maidaneket mauzóleummá tegyék, bizonyítékaul annak, hogy milyen szörnyű bűnöket követett el a zsidóság ellen, de a többi népek ellen is az a hitleri fasizmus, amelyet a német nép dajkált és nevelt fel. — fejezte be nyilatkozatát dr. Marton János miniszteri tanácsos.

GERVAI SÁNDOR

BUNDÁK Szemere szücsné!
ERZSÉBET-KÖRUT 26
nagy választékban olcsón
második emeleten

Táblaüveg minden célra
Wagner Tükörgyár
Kazinczy-utca 9.

Chanukkai történet anno 1945

...és a megtöltött szent olaj
lángja addig világított, amíg a
mesterek újat készítettek a ma-
gokból."

Amikor kórházunk újjáépíté-
séhez kezdünk, először sereg-
szemlét tartottunk, hogy mit
hagytak meg nekünk a barbár
pusztítás. Hiába kutattuk át a
rombadőlt épületek minden zeg-
zugát, mást, mint használhatat-
lan lim-lomot nem találtunk.
Sehol egy darab, aminek va-
lami értéke volna. Mindent újra
kell kezdeni, mindent újra kell
előteremtteni.

A küzdelmes napok egyik dé-
lutánjában egy szülő nő jelentkezik
portánkon, igen közel ahhoz a
pillanathoz, amikor új testvé-
rünk megpillantja az életet je-
lentő napvilágot. Nincs semmi
szállítóeszközünk, hogy tovább-
küldhessük, a villamos még
nem jár, neki állunk hát régi
szülőszobánkban az első szülés
levezetéséhez.

Kötésgébesett kapkodás, se
jód, se altatószer, sem egy da-
rab műszer, de az új polgártárs
minderre nincs figyelemmel.
Mind jobban követeli az élethez
való jogát, amikor felnézek az
egyik falba épített szekrényre
és — inkább tréfából, mint ko-
molyan — azt mondom a ma-
dámnak: "Talán ezt nem vették
észre a németek, nyissa ki, biz-
tos lesz ott minden, ami egy
szüléshez kell."

Erzsi székre áll és kinyitja a
be sem zárt ajtót. Távol maradt
a szám a meglepetéstől. A szek-
rény feltele volt olyan
dolgozattal, amiket akkor semmi
pénzért venni nem lehetett. Al-
koholtól kezdve varróselyenig,
altató anyagok és fertőtlenítő
szerek, sőt még a legszüksége-
sebb műszerek is ott rejtőz-
ködtek a szekrény mélyén.

Nem akartunk hiány sze-
münket, de nincs sok idő az
álmélkodásra, mert a szülés ro-
hamosan haladt előre és most
már, kincsesebb segítővel,
minden baj nélkül be is fe-
jeztünk.

Csak azután vizsgáltuk meg
tüzetesen felfedezésünket és ál-
lapítottuk meg, hogy ezzel a
szent olajjal kijövünk addig,
amíg valahonnan újat tudunk
szerezni.

Dr. B. L.

Kávéház, vendéglői berendezések
**GYORSMÉRLEGEK,
NATIONALKASSZÁK,
IRÓGÉPEK,**
vétel eladás.

Rosenfeld

Népszínház - utca 31.

BEN SLOMO:

HA ELJÖSSZ ...*

S ha eljössz egykoron, testvérünk, messzeföldi,
Ki élethez maradtál, sirunkat megjelölni,
Mit látsz?

Látod-e dult szívét az elkínzott anyának,
Ki halni rettegett és gyermekére támadt,
Látod-e?

Látod, a holt anya mellett hogy állt a gyermek,
S bennül szíve a Halál szemébe dermedt,
Látod-e?

Látod-e azt a szívet, amely magában, úrván
Tipródott, s senkise látta a kín homályán,
Látod-e?

Látod-e azt, ki önnön sírját parancsra ásta,
Morgott a kéz, de halkult a szíve dobbanása,
Látod-e?

Látod, ki még lehelet a hullák közt, ahol —
S hiába vert a szív, a bus remény fakult,
Látod-e?

Látod, hogy tele volt szóval, dallal a lelkünk,
S még a madár se járt, hol utolsót lehelünk,
Látod-e?

Ha eljössz egykoron, testvérünk, messzeföldi,
Ki élethez maradtál, sirunkat megjelölni,
Mit látsz?

Fordította: KARDOS LÁSZLÓ

* 1941. A Kamenewszk—podolszki német megszállás emlékére.

KÖNYVEK

Szavalókönyv zsidók számára*

A templomból előadóterem,
a hívőből olvasó, a zsolnárból
vers, az Istenből eszme s a
vallásos áhitatból művészi él-
mény lett. Ha össze akar
lenni, be kell vallanod, hogy
számodra, számunkra és mind-
azok számára, akik szellemi
életet élnek, nem egy imádsá-
gos könyv, hitvédő irat, vagy
lértékeztetés megjelenése az
izgató esemény, hanem az új-
hangú költemény, a meglepe-
tést tartogató regény, vagy a szí-
nű, amely kihívóan szem-
medbe vágja vítéledéssel ál-
cázott gyávaságodat, mohóságo-
dat és ostoba szeszélyeidet.

Évszázadok felekezeti villon-
gását, gyanús érdekekért tom-
boló vallásháborúit, gondolkodó-
k kiábrándult nyilatkozatait
késztették elő ezt a változást,
mely abban virágozott ki, hogy
fiad részére imakönyv helyett
verskötetet vettél. Költeménye-
ket olvastattál vele s titokban
abban bíztál, hogy a költők
talán elvezetnek oda, ahová a
papok mutatnak igehirdetéseik-
ben. S túl minden korszerű, di-
vatos és időszzerű jelszón, gyer-
meked is, te is, környezeted is
a rimék országútján elindul Is-
tenhez, hűtöz, megnyugváshoz,
szülőik tiszteléséhez, házszere-
telhez s a többi erkölcsi javak-
hoz, amelyeket kissé átfestve,

kiporolva és átalakítva min-
den polgár vall és állástfoglal
melléltük. Még abban az eset-
ben is, ha naponta gyakorlat-
ban és cselekedetben százszor
is megsérti és hűtlenné lesz
hozzá.

A „Szavalókönyv zsidók szá-
mára” ezt a lelki táplálékot
adja neked: verseket, amelyek
megfogják a kezedet és fül-
ledbe harsogják az egyetemes
emberi szabadság parancsait
és zsidó néped követeléseit. Em-
berséget és zsidóságot hirdet:
elmondja helyetted, éreztet, a
te nevedben és mindannyiunk
névén, megrázóan és hatá-
sosan vágyadat a szercelem. A
jóság megértés után: könyör-
gésedet Istenhez egyéni boldo-
gulásodért és érvényesülésedért.
A „Szavalókönyv zsidók szá-
mára” azt bizonyítja neked,
hogy a költészetnek nincsenek
határai: franciák, magyarok,
zsidók és olaszok hozzád szól-
nak; az elnyomottak dalai és
Ción versei: forradalom és sza-
badság, Isten és lélek egyaránt
a szeretetnek és szenvedélynek
a gyümölcsei. Ha ezeket a ver-
seket olvasod, hívó és olvasó,
ember és zsidó vagy egyszer-
mélyben.

G.—S.—

Jöjjön

Vessz: férfi és nő ruhát, fehér-
neműt, szőrmekabátokat, fröngépet,
pénzszekrényt, élel, bút, ólmot, ke-
rekpárt, Petőfi Sándor-u. 2. Aljár-
ban és Budán, Krisztina-kr. 119
GERSTL-MAJONOS

Chanukka ünnepei

A PESTI IZR. HITKÖZSÉG POL-
GÁRI FIU- ÉS LEÁNYISKOLÁJA
december 3-án tartotta musor-
os chanukka ünnepét. Ünnepeket a
gyerekek, de ünnepe volt a felnőttek
nek is a gyermekek művészi szerep-
lése.

A ROMJABOL UJJÁÉLEDŐ ME-
KÉFE december 2-án tartotta cha-
nukka ünnepét, az immár restaur-
ált és felavatott templomban.
Komját Ernő ügyvezető alelnök meg-
nyitó beszédében kifejtette, hogy ez
az ünnep tradíciószerűen a vallás-
kereteken túl nagyjelentőségű volt a
MIKÉFÉ életében, mert ekkor be-
csatolták az életbe az egyesület fel-
szabadult novendékeit. Kifejtette hi-
tét, hogy az egyesület nemcsak a
 régi vágyaikon haladhat és kézbe-
 veheti a zsidó ifjúságunk produktív
 pályákra való nevelésének nagyje-
 lentőségű ügyét. Ekkor László
 tartott ezután előadást a templom
 élet mentő szerepéről és a zsidó
 szenvedésekről. A gyertyaszújtás
 szertartását Klein Imre, az egyesület
 tagja végezte. A záróbeszédet Frankl
 Lajos előjáró tartotta. Az ünnepség
 művészi részében Bolgár Klára és
 Gergely Kati operatőrök, Kondor
 László zongoraművész és Szigeti Jenő
 színművész szerepeltek. A rendezés
 körül Riechler Sándor előjáró fár-
 dozott.

Chanukka ünnepét rendezett Új-
 pesten a tanulóifjúság és a dr.
 Friedmann Dénes ifjúsági egyesület
 december 2-án. Hartmann Panna szor-
 volt, a deportációból hazatért Brucha
 ikreket melegen ünnepelte a közön-
 ség. Stern kántor énekelte az Ach-
 nut, s gyújtotta a gyertyákat is.
 December 5-én a Haavod zionista
 mozgalom tartotta Chanukka ünne-
 pelyét a hitközség székházában, ahol
 egyúttal új kultúrtermet is avattak.

— A Pesti Izraelita Hitközség
 dec. 15-én, szombat d. u. 3/4
 órakor kezdődő „Öreg Sabbat”
 ünnepségen Pál Mosó ad elő
 „Erec Jisrael a világ zsidósá-
 gának központja” címen. Majd
 a „Hásomér Hácáir” ifjúsági
 kórusa ad elő héber dalokat
 Mandel Lajos főkantor közre-
 működésével.

Öz. Goldberger Salamoné,
 felesége, Gábor és György
 fiait, Judit, leánya fájdalom-
 mal közli, hogy drága jó
 férje, edesapjuk

GOLDBERGER SALAMON

ny. gimn. igazgató

f. hó 6-án váratlanul elhunyt.

Gyászolják még Vera és
 Vera, anyjai, A. Kurrein
 veje, Panni, unokája, sógorai
 és sógornói.

„Találattik-e, mint ez,
 férfiu, akiben Isten szelleme
 lakik?” (A belti szakaszból.)

A pesti izr. hitközség elő-
 járósága, oktatási ügyosz-
 tállya, valamint iskolánk
 tanfelügyeleti mely fájdalom-
 mal jelentik, hogy

GOLDBERGER SALAMON

nyug. gimnáziumi igazgató

f. hó 6-án 66 éves korában
 váratlanul elhunyt.

A megboldogult három év-
 tizednél hosszabb időt töltött
 hitközségünk oktatási ügy-
 nek szolgálatában, pártában
 szeretettel és odaadással ne-
velte ifjúságunkat. Emlékét
 tanítványainak, barátainak,
 tisztelőinek ezrei őrzik.

Végso útjára vesznap, f.
 hó 9-én, d. e. 3/4 órakor
 korbázták a mátkeszer-
 temetőben.

Mordéchai Oren, a palesztinai szakszervezetek egyik vezetőjének látogatása Budapesten.

A világ zsidóságának követői, ha lassan is, de mégis most már egyre inkább eljutnak Budapestre, hogy személyesen győződjenek meg az itteni zsidóság helyzetéről. Elsőként a Joint európai igazgatója, dr. Schwartz érkezett Budapestre, majd beszámoltunk az oroszországi zsidóság egyik legjelentősebb egyéniségének, Ilja Ehrenburgnak ittartózkodásáról, míg most néhány napig Budapestben időzött, az első ereci vezetőgyűlésén, Mordéchai Oren személyében.

Oren a világszakszervezeti kongresszusról érkezett, hogy a magyar Szakszervezetek Tanácsa meghívására résztvegyen a szakszervezetek tanácskozásán. El is végezte obbeli feladatát s nemcsak a szakszervezetek vezetőségével tárgyalt, de megismerkedett személyesen is a munkáspártok vezetőivel, köztük Rákosi Mátyással. Oren odahaza Erecben a Sómér Hacar egyik vezetője, a Sómér pedig tudvalevőleg a marxista cionisták balszárnyát képezik úgy Palesztinában, mint szerte a világon.

BRILIÁNST, ÉKSZERT,
napi áron

Scheer György

Semmelweis-utca 19, főemelet 1
Telefon: 188-091.

ARANYAT VÁSÁROL

PEDIKÜR,

hűtszemcsés, lábápolás FENYÜNÉ.
Szövetség-u. 36. földsz. 1.

Bőröndöt

használat magas áron veszek.
DON TESTVEREK, Király-u. 51.

Hajpótrészeket

készít minden színben és mérethez
Remény hajfestőmester, Csenger-
utca 51. szám.

Szemoru szívvel tudatjuk,
hogy

STECKAUER HENRIKNE

szül. SALAMON ILONKA

hosszu szenvedés után, fiatalon, 36 éves korában elhunyt. Utolsó útjára december 7-én kísértük a rákoskeresztúri izr. temető halottsházából. Özy, Salamon Izsné özvegye, Steckauer Henrik lávölve férje, Szöke Andorné hűga, Salamon Dezső és Oszkár lávölve öccsei, Szöke Éva unokahuga, sógornői és sógorai.

NYUGODJAL BÉKEBEN!

BÜNTETNI FOGJÁK

a zsidózást. — olvassuk a Haladás című lapban, amelynek munkatársa Riesz István igazságügyminiszterrel folytatott beszélgetést. Az igazságügyminiszter közölte, hogy a demokrácia védelméről szóló és a büntetőjogi törvénybe beillesztendő javaslatában szó lesz az antiszemitizmus megnyilvánulásának üldözéséről is. A zsidózást és az antiszemitizmusból fakadó bűncselekményeket — akár Franciaországban és Oroszországban — fogház, súlyos esetben börtön fogja büntetni.

Igy szól a miniszteri nyilatkozat és hogy mennyire szükséges és helyénvaló volna a törvényjavaslatnak sürgősen törvénnyé válása, mutatja az alábbi levél is.

„Határtalan örömmel olvastam Balogh államtitkár urnak a magyar zsidóság nagygyűlésén elhangzott klasszikus beszédét, melyben kijelentette, hogy kétségtelen, ami a zsidósággal itt az elmúlt időkben történt, az soha többé vissza nem tér. És ha a zsidóság továbbra is itt fog maradni, testvéreként, egyenrangú és egyenjogú polgárként fogja őt minden magyar kezelni.

Sajnálattal kellett az ellenkezőjét tapasztalnom, amidőn az elhangzott beszéd után Budapestről Vácra utazva, a sötét vagonban megszólalt egy férfi hang, kivágott egy propaganda beszédet a zsidók ellen, mely a nyilas időkkel juttatta emlékeztetembe. Gnyit ázve a magyar demokráciából, visszakiáltva a „rég jó világot”. A vagonban tartózkodó többi férfi vérszemét kapva, nagy helyesléssel fogadta a zsidóellenes kifakadásokat s rálicitálva az előbbi véresszájny nyilas szidalmaira, olyan zsidózást vittek véghez, hogy veszélyessé vált helyzetem. Ha történetesen megszólaltam volna, hogy őket rendreutasítsam, bizonyára ki dobtak volna a robogó vonatból.

Ehhez nem kell kommentárt fűznöm, ez megtörtént az új demokrácia korában.

Ungár Izidor.”

Megtörtént és szolgáljon sürgetésül, mert sajnos, ma nemcsak ez az egy „sötét vagon” van Magyarországon.

MEGJEGYZÉS NÉLKÜL

közöljük a Szabadságban megjelent alábbi hírt:

Streicher bírtokát (van-e, aki ezt a nevet nem ismeri?)

GLOSSZÁK

A szerk.) egy zsidó kétkönyvségi szervezet vette át. A bírtokot, amely a legkorszerűbb mezőgazdasági felszereléssel van ellátva, gazdasági taniskolává alakítják át olyan zsidók számára, akik Palesztinába akarnak költözni.”

A ZSIDÓSÁG ZSEBÉBE

akart csak nyulni Rajniss Ferenc, amikor megkérdezték tőle néhány év előtt, hogy mit fog cselekedni, ha a horogkereszt Magyarországon is győzni fog. Igen, ezzel kezdték meg aknamunkájukat a magyarországi zsidóság ellen a hazai náci bérencék. Ők találták ki a jelszót, hogy a zsidóságot vissza kell szorítani a gazdasági életből, korlátozni kell „terfoglalásukat”. Ennek jegyében születtek a zsidótörvények, amelyek nemcsak korlátozták a zsidóság kenyérkereseti és megélhetési lehetőségét, de végül teljesen megszüntették. Így kezdődött, így folytatódott s rablásokkal és gyilkosságokkal végződött. A „zsebek”-ből „sebek” lettek, vérző, életeket rabló, soha be nem heggedő sebek.

**H Olaj-
festmények**
Hoffmann Ferencnél
MOST: IV., Gerlőczy-utca 5.

Aranybevéltőhely
Nagydiófa-utca 9.

KERESKEDŐK
részére legelőszobán kaphatók
evőeszköz, zsebkész, lakat, balták
és más háztartási cikkek
Kahán Testvérek
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 4.
Telefon: 221-244.

KI TUD RÖLÜK?
GYÖRGY GYULA
a Nemzeti Ruhaház tulajdonosa
és neje

HELLER ALICE
A múlt év júniusában a Rökk Székelyudvarhelyi lettek deportálva, valószínűleg Auschwitzba. Isen szerelmére kérem mindazokat, akik csak valamit is tudnak áruga jó szülőimről, értesítsenek, hogy valamilyen nyomon cindulhassak keresésükre. Címem: György András, Bpest, VIII., Rökkézi-ut 11. I. 5.

A Zsehsz kérélmé

A Zsidó Egyetemi Hallgatók Szervezete a következő kéréssel fordul olvasóinkhoz:

Zsidó Testvéreink! A Zsidó Egyetemi Hallgatók Szervezete azzal a kéréssel fordul zsidó testvéreinkhez, hogy a deportálásban vértanúságot szenvedett zsidó családok könyveit, amelyek gazdátlanul hevernek a kifosztott házakban, s előreláthatólag a biztos pusztulás vár rájuk, gyűjtsék össze, s ajándékozzák a „Zsehsz” könyvtára részére, vagy pedig kérjük, értesítsék levélben a szervezetet és ez esetben megbízottunkat elküldjük. Ezek a könyvek a legjobb helyre, tanulni vágyó zsidó ifjúság kezébe kerülnek. Megőrizzük őket, s egyben lehetővé tesszük, hogy a zsidó egyetemi hallgatók hozzájuthassanak azokhoz a művekhez, amelyekkel a mai árak mellett különben nem szerezhetnének meg. Kérő szóval fordulunk a zsidó értelmiséghez, hogy szervezetünk könyvtára részére orvosi, mérnöki és irodalmi szakkönyveket is adományozzon. Kérjük, hogy a könyveket erre a címre küldjék el:

Zsidó Egyetemi Hallgatók Szervezete, Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 16. III. em.

A Zsehsz Intéző Bizottsága.

Svédországban lévő deportáltak rokonai

saját érdekében jelentkezzenek sürgősen bármely délután 3—5 óra között a Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency Magyarországi Képviselete Statisztikai és Tudakozó Hivatalában (Budapest, V., Wekerle Sándor-u. 7. Tel.: 186-009).

Perzsaszőnyeg

ZSAK, PONYVA — Václav Fladisl
Ungár, Király-utca 14.

Ne csináljon lakás gondot,
keresse fel

ifj. Nagyot

Pesten: VIII., Vas-u. 5. I.
Budán: XII., Alkotás-u. 1.

Selejt-filmet

VESZÜNK: „Royal” Rt. Szabolcs-
utca 29. Telefon: Lipót 394.

ARANY. ÓRA. ÉKSZER

Herzog József és Oszkár

Rákóczi-ut 4.

Aranymerlegek kaphatók

Ki tud róla?

SCHWARTZ MIKLÓST (Tótkomlósi) Nagyváradról Auschwitzba vitték. Aki Auszleimünsterben látta és más helyen értesített, kérjük címét. Rákó tud róla, értesítse Schwartz Miklósnál, Tótkomlósi.

HIREK

— Az újjáépítési minisztérium államtitkárának szemléje a Pesti Izr. Hitközségben. Sári Ignác államtitkár dr. Borsa Mihály hittestvérünk kíséretében megtekintette a Pesti Izr. Hitközség sérült épületeit és a szemle után megígérte, hogy az újjáépítéshez szükséges anyagokat rendelkezésre fogja bocsátani.

— A szegedi hitközség újonnan megválasztott vezetősége november 30-án, pénteken este az istentisztelet keretében Chanukka ünnepséget rendezett, amelyen Stern Márton, a hitközség újonnan megválasztott elnöke mondott beszédet. Rámutatott arra, hogy nem elegendő az egyhangú bizalom, amelyet előlegezték, a mai, példa nélkül álló nehézségek közepette mindenkinek egy emberként kell állnia a vezetők mögött. Végül a Chanukka hangok jelentőségét említette. Vasárnap délután Gartner Sándor elnökhelyettes beszéde után írásmagyarazatot tartott dr. Fränkel Jenő, a napokban hazatért főrabbi, akit legutóbb a temesvári hitközség választott meg főrabbijává, aki, míg új állomáshelyét elfoglalja, a hitközség tagjainak óhajára, a töle megszokott odaadással látja el papi teendőit.

— Indul az élet a Dózsa György-utal körzetben. A Pesti Izr. Hitközség Dózsa György-utal körzetében is megindult az élet. Meggyőző erővel nyilatkozott meg a körzetnek lelkesedése és komoly munkára való szándéka a Chanukka-ünnepen. A hitközség részéről Stöckler Lajos elnök, dr. Földes István elnökhelyettes, dr. Kertész Adolf előjáró, Domonkos Miksa ügyvezető, dr. Katona József titkár jelent meg a periférián dolgozó körzeti yalási és társadalmi megnyilatkozásán. Dr. Lendvai Sándor körzeti elnök üdvözlő beszéde után dr. Mandel Miklós körzeti rabbi programot adott és kitartó, céltudatos munkára hívta fel a kulturálmelzsufolásig megtöltő hivatalt. Hegedűs Györgynek, az ifjúsági csoport elnökének lelkes beszéde és Vári-Weinstock Miklós, Varga Ruben, Tordai Judit, Kassai János művészete gyönyörködtette az egybegyűlt közönséget. Dr. Kertész Adolf előjáró meleg elismeréssel adózott a körzet építő munkásainak a szép eredményért, amelyet dolgozott a körzet, a Talmud Tóra Egyesület, a Nőegylet, különös buzgalommal az Ifjúsági Csoport és a Háóvéd Szocialista Cionista Ifj. Szervezete, amely a körzettel együtt ajándékesomagokat osztott ki a gyermekeknek.

— A VAC vivőszakosztály december 16-án, vasárnap d. u. 24 órai kezdettel a Fürst Sándor (volt Hollán)-utca 21/b. alatti kultúrteremben műsoros táncdelutánt rendez, melyre szeretettel meghívja ezúton is az érdeklődőket.

A Hicem nagyszabású tevékenysége a rokon kutató és a kivándorlás ügyeiben

A HICEM Hias-Ica Emigration Association budapesti hivatala a felszabadulás után már április hónapban ismét megkezdte Magyarországon emberbaráti munkáját. Tevékenysége eddig a rokon kapcsolatok újramegkezdésére szorítkozott. E vonatkozásban már 14.000 ügyben belföldi felkérésre továbbított feljeladást és segélykérést az érdekeltek külföldi rokonságához és barátaihoz több mint 6000 esetben kint külföldi megkeresésre az érdeklődők magyarországi rokonai és barátai után. Sajnos, az utóbbi ügyekben igen sok esetben nem sikerült a kapcsolatot megteremteni, hanem csupán a szomorú híreket lehetett továbbítani.

A rokon kapcsolatok megteremtése terén már eddig is messze túlszárnyalta az eredmény a legoptimistább várakozásokat. Ugyanis a beérkező válaszok igaz rokon szeretetről és komoly segíteni akarásról tesznek tanúságot és csaknem minden esetben azt is megírják, hogy a legsürgősebben szeretnék családtagjukat körülfogva, külföldi otthonukban látni.

Bár a postaforgalmat Magyarország most már több viszonylatban felvette a külfölddel és remélhetjük ennek mielőbbi további kiterjesztését, mégis a HICEM e szolgálatát nem eszökkenő mértékben veszik igénybe úgy belföldi, mint külföldi kezdeményezési ügyekben, ugyanis az érdekeltek a megfelelő pontos cím hiányában más uton nem tudják a kívánt kapcsolatokat megteremteni. Ezekhez járul még az eddigi megkeresések válaszaiknak elintézése is, amit a HICEM budapesti hivatala esetekénti külön levélbeli értesítéssel végel.

A rokon kapcsolatok megteremtésén túlmenően a hivatal most már világszervezet útján rendelkezésre áll az érdekeltek kivándorlási ügyeiben is, és eddig egyelőre a bentlási vizumoknak a külföldi rokontól való megszerzésében tud segítségükre lenni. Az Északamerikai Egyesült Államokkal való kapcsolat irányában természetesen

szerűleg csupán az affidavit megszerzésére tudja a hivatal newyorki központját felkérni, mert bentlási vizumot majd csak a Budapesten ismét létező Egyesült Államok Konzuli Hivatala fog kiadni az érdekeltek személyes eljárása alapján, amihez azonban legtöbb esetben természetesen az affidavitra is szükség lesz.

Fentiekkel kapcsolatosan a HICEM Hias-Ica Emigration Association magyarországi képviselői felkérlik a közönséget, hogy a hivatal közleményeit, amelyek templomokban, hitközségekben, az OZSSB népkönyháin vannak kifüggesztve, e lapban közzétéve és a rádió „Vöröskereszt közleményei” között bemondva, kísérje figyelemmel és közölje a hivattal mindazt, amit e közleményekben szereplőkről tud, hogy így ezt a fontos emberbaráti munkát a maga részéről is támogatassa.

— Wertheimer Soma 80 éves. A Pesti Izr. Hitközség képviselőtestületének és választmányának egyik legrégibb tagja, a nagyfuváros-utcai templom vezető templomelöljárója, Chanukka szombatján ünnepelte 80-ik születésnapját. Ünnepi istentisztelet keretében szölitették a Tórához, ahol dr. Salgó László körzeti rabbi emelkedett szavak kíséretében áldotta meg. Az ünnepi istentiszteleten a Pesti Izr. Hitközség Domonkos Miksa ügyvezető képviselte. Másnap, vasárnap délelőtti a templomkörzeti választmány Wertheimer Somát a templomkörzeti diszel-nőkévé választotta. Vitéz Aladár körzeti elnök megleghangu szavakkal emlékezett meg az ünnepelt több mint négy évtizedes hitéleti tevékenységéről, majd áhanyújtotta a megválasztásról szóló diszoklevelet. A Pesti Izr. Hitközség előjárósága képviselőiben dr. Kertész Adolf előjáró és dr. Katona József központi rabbi köszöntötték Wertheimer Somát. Dr. Körömczi Zoltán főorvos és dr. Salgó László körzeti rabbi üdvözlő szavai után az ünnepelt meghatóttan mondott köszönetet a kitüntetésért. Mindkét ünnepségen részvett Wertheimer Adolf az IMIT elnöke is, aki Wertheimer Somának fiúve.

ARANY DRÁGAKÓ EZÜST

Schulz Jenő cög

írás-ékszerész (órajavítás)

VII., Weörsényi-u. 6., a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész

VÉTEL

ELADÁS

A zsinagóga naptára

December 9, vasárnap: Tévész 5; hétfő: 6; kedő: 7; szerda: 8; csütörtök: 9; december 14, péntek: 10 (hőjtnap); szombat: 11. Szombaton, december 15-én heti szidra: Vájigás; háftóra: Ezékiel XXXVII, 15—28.

IMADÓK:

Ima-házak	Péntek este	Szombat reggel	Szombat d. u.	Hétköznap este
Dobány	3/4	7/10	1/34	4/40
Rumbach	3/4	7/9	3/4	4/40
Bethlen	3/4	7/10	1/34	4/40
Csáky	3/4	7/10	1/34	4/40
Dózsa	3/4	7/10	1/34	4/40
Nagyfuv.	3/4	8	1/34	4/40
Páva	3/4	9	1/34	4/40
Zugló	3/4	7/10	1/34	4/40

Péntek esti gyertyagyújtás: 3 óra 45.

December 14-én és 15-én a dohányutcai templomban péntek este prédikál: dr. Katona József, szombat délelőtti prédikál: dr. Hevesi Ferenc, előimádkozik: Abrahamsohn Manó.

Rumbach Sebestyén-utcai templomban szombat délelőtti prédikál: dr. Fischer Benjámin, előimádkozik: Mandel Lajos.

Bethlen-téri templomban péntek este prédikál: dr. Schwarcz Benjámin, előimádkozik: Katz Izrael.

Csáky-utcai templomban péntek este prédikál: dr. Berkovits József, előimádkozik: Herskovits Béla.

Dózsa György-utal templomban péntek este prédikál: dr. Mandel Miklós, előimádkozik: Purjesz Mór.

Nagyfuváros-utcai templomban péntek este prédikál: dr. Salgó László, előimádkozik: Spitzer Jakab.

Páva-utcai templomban péntek este prédikál: dr. Rosenblum Manó, előimádkozik: Penzenbaum Dávid.

Zuglói templomban szombat délelőtti prédikál: dr. Bernáth Miklós, előimádkozik: Farkas Emil.

Budai istentiszteletek: (Péntek este 3/4, szombat délelőtti 1/11.) III., Zsigmond-utca 49. Prédikál: dr. Benoschovsky Imre, előimádkozik: Sircs Sándor. — XI., Boesky-ut 37. Prédikál: dr. Klein Miklós.

ÚJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSA LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII., Síp-u 12. — Telefon: 423-930.

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZAGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Felölös szerkesztő és felölös kiadó: ROÓZ REZSÓ

Elölözetés egy hónapra 1200 Pengő.

Beküldött kéziratokat nem öri-zünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai műntézet ri. körforpógépein. Fel nyomdavezető: Margittay Antal.

Fiatal

EGYEDÜL MARADT LÁNYKÁT KERESSEK IDŐS HÖLGY MELLÉ. Jelentkezés 9-11 közt Lickermann, Párisi-u. 6/b.